

ONDŘEJ KOLÁŘ

POVÍDKY

(úplné dochované povídkové dílo z let 1976 až 1996)

ÚVODNÍ SLOVO AUTORA:

Obdobně jako v paralelním souboru mých dochovaných básní na tomto webu zde nejsou zařazeny mé úplné prozaické juvenilie – v písemné podobě se nedochovaly a v paměti z nich uvízly pouze některé pasáže a zlomky, které nemá cenu rekonstruovat.

K juveniliím ovšem patří také můj román Slunovrat z roku 1978, který prozatím na tomto webu uveřejněn nebude.

V souboru mých básní, dostupném ve „Čtení z Písku“, jsou obsaženy zpravidla mé osobní zážitky, byť někdy ve značně zašifrované podobě; naproti tomu v následujících povídkách převažuje volná fabulace a fikce; ovšem vystupují v nich – pod jinými jmény – některé konkrétní osoby a vyskytují se v nich rovněž konkrétní prostředí.

Každá z povídek je poněkud jiná, jen některé z pozdějších let mají společný ráz a některé společně vystupující postavy; nicméně jich není tolik, aby to vydalo na knížku. I z tohoto důvodu jsem se nikdy nepokoušel o vydání knihy povídek.

Jednotlivé povídky jsem se příležitostně pokoušel publikovat tiskem, ale vzhledem k tomu, kde některé z nich opravdu vyšly, sotva oslovily širší obec čtenářů.

Franz Kafka v dopisu Oskaru Pollakovi roku 1904 napsal, že kniha není k obveselení, že musí být „sekerou k prosekání zamrzlého moře v nás“. Právě proto jsem nikdy nebyl „vášnivým čtenářem“ a málokterý literární text mne někdy zaujal. A právě proto nemám beletristické ambice – vím, že největším mistrům slova bych se nikdy nepřiblížil.

Zbývá-li mi na této stránce místo pro jakousi čtenářskou konfesi, budiž uvedeno, co jako čtenář beletrie považuji za nejlepší:

POEZIE: některé vybrané básně některých vynikajících básníků.

PRÓZA: zde budu konkrétnější –

ze světové literatury vrcholná díla Rosse MacDonalda (Pohled zpátky, Modré kladivo), román maďarského autora Atilly Kristófa Noc lasice (slovenský překlad), některé knihy Ruth Rendellové, P. D. Jamesové a Patricie Highsmithové, z české literatury vrcholná díla Ladislava Fukse (Myši Natálie Mooshabrové, Vévodkyně a kuchařka), Bohumila Hrabala a Vladimíra Párala (Milenci a vrazi, Profesionální žena), povídky Hany Proškové bezezbytku a většina povídek Evy Kačírkové, to by mi na pustém ostrově – kromě BIBLE – stačilo a četl bych si to pořád dokola, puntum.

PAST NA MAMUTA

„Už je vidím zase!“

Na šedých skalách, které vystupovaly po pravé straně silnice z mlhy, se tisklo několik nevzhledných chat. Pruh asfaltu se táhl daleko dopředu a tam, až vzadu, daleko na obzoru, stálo několik tmavých postav. Zvýšil rychlost a stiskl její ruku. Zachvěla se. Ano, už čtyřikrát na této silnici je stavělo několik lidí a varovalo je, že na silnici je past na mamuta. Už čtyřikrát uposlechli tohoto absurdního varování a zabočili na vedlejší cestu. Už čtyřikrát uposlechli a potom se ptali sami sebe, proč nedali na zdravý rozum a nejeli dál. Nepotkali zatím ani jedno auto a ta mlha se plazila v šedivých chuchvalcích a zakrývala všechno kolem.

Skupina postav na silnici se blížila. Siluety se rozestoupily po vozovce. Auto zastavilo.

K okénku přistoupil muž v dlouhém tmavém kabátu a se starou šálou kolem krku.

„Nemůžete dál. Na silnici je past na mamuta.“

Řekl to nevzrušeně a s jednotvárnou intonací, jako když tlumočník překládá z cizího jazyka.

„Nemůžete dál. Jedte objížděkou.“

Muž odstoupil od auta a připojil se k ostatním. Stálo tam asi deset postav, kolem krků šály a na hlavách fezy, co nosí penzisté. Dvojice si něco šuškalý, někteří kouřili doutníky a občas plivali na zem.

Nastartoval. Pevně stiskl volant a vyrazil dopředu. Postavy na silnici uskočily a rozprchly se na krajnice, šuškaříce a tahajíce z doutníků.

Vítězně se na ni podíval. Usmála se. Zvýšil rychlost a sáhl pro cigaretu.

Sotva stačil zaregistrovat jámu, která se z mlhy vynořila uprostřed vozovky. Nestačil ani šlápnout na brzdu. Kola vjela do prázdna.

Rachot výbuchu se odrazil od blízkých skal a jeho echo se ztratilo ve vlhké, šedivé mlze.

SMETANOVA MYSLIVNA

(z cyklu Naivní dialogy pro jednoho)

Tak mi, pane fořt, ukážou tu Smetanovu světničku. No, tu světnici, co tu bydlel mistr Smetana na odpočinku. Slyšíte dobře, člověče? Že tady Smetana nikdy nebydlel? Ale omyl, pane fořt, vždyť se to dočtete v každé publikaci: Smetanova myslivna u Jabkenic. Je tohle myslivna? Je. Tak mi ukažte... Ale mám pravdu! Snad to nechcete popřít! Tak uznáváte, že je tohle myslivna! A kdybych vám to neřekl, sám byste to poznal podle toho paroží. Že tu bydlíte? No, alespoň to víte. Že tu nikde nejsou žádné Jabkenice? A co je to támhle zas ves? Špačkov? Tak vidíte, pane fořt, jmenovalo se to Jabkenice a rostly tu jabka, a přilítli špačci a snědli jabka a jmenuje se to Špačkov, to přece dá zdravý rozum. A jediná myslivna v okolí je vaše myslivna, tudíž je to Smetanova myslivna, a vy mi ukažte Smetanovu světničku. Vy pořád zapíráte? Tak mi dejte jméno a adresu a za rok sem pošlu komisi a do té doby Smetanovu světničku zřídíte, a třeba na vlastní náklady!

PADÁ TĚŽKÝ DÉŠŤ

„Ale to vy přece, pane Jando, už nemůžete pochopit.“

Starý pán se jakoby poplašeně rozhlédl po místnosti, kde byli jen oni tři. Pavel se otočil a podíval se z okna. Dodnes si nezvykla říkat jeho otci: dědečku. Schylovalo se k dešti.

„A s tím vaším důchodem to taky není tak slavné, ostatně bylo by to daleko blíž a mohli bychom za vámi jezdit častěji.“

Tady stával krásný mosazný hmoždír. Jako kluk se na něj pokoušel dosáhnout, musel si přistavit stoličku a opatrně ťukal paličkou na zvonivý kov. Ten hmoždír stojí už léta u nich doma na polici. Pět, šest let?

Mouchy na okně jsou nepokojné. Někdo přešel kolem branky, soused, a zmizel za angreštovými keři.

„Opravdu byste se tam měl dobře, je tam dobrá péče, popovídat byste si mohl každou chvíli s někým...“

Napadlo by mne to před deseti lety?

Léto končí, sotva začalo. Vesnice je prázdná a rekreanti nechodí do hospody s kýčovitými džbánky.

Na televizi fotografie v černém rámečku. Než jsem tu televizi prosadil, to byl boj, myslí si Pavel.

„...a co si o tom myslíš ty, Pavle?“

„Promiň, o čem byla řeč? Zamyslel jsem, se...“

„Ale nic. Takže, pane Jando, musíme najít nějaké řešení. A podle mne by tohle bylo opravdu nejlepší.“

Řešení?

Setmělo se. Už jsou pryč ty nádherné dny, kdy slunce vycházelo o čtvrté a k ránu stoupala pára z mokrých luk.

Stařeček hledí do prázdna a zdá se, že nevnímá, co se kolem děje.

Zlaté hodinky na ruce s dvěma prsteny ukazují půl páté.

„Pavle, jedeme. Tak, pane Jando, dobře si to rozmyslete a my se tu zastavíme příští neděli.“

Pavel stiskl otci ruku, dveře jsou nízké, je třeba se sehnout. Na dvorku čeká zelené auto. Vzduch je jakoby nabit elektřinou.

Několik metrů po svahu na silnici, poslední ohlédnutí.

„Ty jsi přímo nemožný. Já do něj dvě hodiny hučím a ty si tam stojíš a necháš to všechno na mně. To ho nemůžeš taky trochu zpracovat?“

Pavel vidí domek ve zpětném zrcátku. Okna se odrážejí na bílém pozadí a vypadají jako dvě tmavé, vyhaslé oči.

Za autem víří prach a dopadají první kapky. Déšť počíná bušit do okenních tabulek a po skle stékají velké, těžké slzy.

CESTOU

Město teprve ožívá. Je neděle, dnes nerachotí rolety obchodů, dělníci nejedou na kole do práce. Na ulicích je liduprázdno, z ranního vlaku vystoupili téměř sami. Na opuštěných křižovatkách blikají žlutá světla. Je poměrně brzy, ale venku je už teplo. Půlka července, a

jako by už končily prázdniny. Zbytek léta bez tebe. Ne, láska, bez tebe. Tak dneska je to před námi. To bude zase den.

Museli čekat téměř dvě hodiny na malém venkovském nádražíčku. Spojení do města je špatné. Šel pro vodu ke staré pumpě a cítil to víc než kdykoliv předtím. Budeme to muset přežít. Budeme muset.

„Tobě to stejně jede až večer, ne?“

„V osmnáct dvacet...“

Tak můžeš zajít k nám. Co bys tu jinak dělala.“

A jev to tak, žádná léčka. Co by tu jinak dělala. Doma mám schovanou láhev ovocného vína, na kterou ještě nedošlo, to je div. O zábavu bude postaráno.

„Támhle jsem chodil do školy, dva roky, do první a druhé třídy. Už jsem na to zapomněl, a rád. Fuj!“

Dnes se poprvé usmála. Také si to moc dobře uvědomuje. Ještě nepadlo ani jediné slovo o týdnech, kdy budeme jeden bez druhého.

Po obou stranách ulice špinavé domy s malými okénky. Pod viaduktem dlouhé políbení, musíme se ještě užít.

„Teď přes park a budu doma, za pět minut.“ Otázka v očích. „Bohužel asi bude někdo doma.“

Město vypadá jinak než na pohlednicích. Bez řeky a mostu, ospalé, neinspirující. Mlčíme. Ze sklepních okének v úrovni chodníku stoupá příjemný chládek.

„Támhle bydlím.“ Několikapatrový dům s dlouhou řadou zvonků. To je taky radost, tolik lidí. Dodnes všechny neznám. A ve výtahu zdravím pro jistotu každého. Náhodní návštěvníci jsou jistě potěšeni mou zdvořilostí.

„Snad bude máma doma. Aspoň tě taky uvidí.“ Jen pokrčila rameny. Myslíš, že o to tolik stojím? Ty stojíš přece taky o něco úplně jiného.

Posledních tři sta metrů.

Tak na tomhle asfaltu jsem už prošoupal pěkných pár podrážek. Vím dobře, že ty jsi doma někde úplně jinde. Nevím, proč teď myslím na něco úplně jiného než na tebe. A zítra se nepřinutím, abych na tebe nemyslel.

„Tak támhle, jak se na balkóně suší prádlo. A vedle nás, ty dvě okna, bydlela jedna stará paní, byla moc hodná, občas mi dávala pomeranč, stála mezi dveřmi – počkej, něco ti dám – a šla dovnitř a přinesla pomeranč. Už umřela, je to asi pět let, teď tam bydlí mladá rodinka. Ale dědka, co bydlí o poschodí níž, nemůžu vystát.“

Tak jsme tady. Přejela očima jména na poštovních schránkách. Našla jsi moje jméno? Marně mačkám na knoflík u výtahu, tak to zkus taky, holčičko. Stejně musíme pěšky.

Stoupáš se mnou do mých sfér, usmívám se pod vousy.

„A co ten nesympatický důchodce?“

„Ten?“ Šlapeme, ještě čtyřikrát osm schodů. „Pořád se mu něco nelíbilo. Vyptával se, jak se učím, jak dělám tohle nebo tamto, radil, a ničemu nerozuměl. Když jsem něco provedl, byl první, kdo to pověděl u nás doma. A věděl hned o všem. Když se naši rozvedli, stál u dveří a zlomyslně se mě ptal: A kdepak máš tatínka, Martínku? Ani nevím, co jsem mu tenkrát odpověděl. A později to bylo ještě horší, vidím to jako dneska. Potajmí jsem zatínal pěst a říkal jsem si: Umři, dědku, umři. Asi ho poznáš sama, vyleze, až půjdeme kolem. Ale jak se odváží něco ce knout, tak -“

Zmlkl.

Právě ve chvíli, když míjeli dveře bytu. V němž stařec bydlel.

Právě ve chvíli, kdy je udeřil do očí černý rámeček úmrtního oznámení, připevněného na dveřích velkými, lesklými napínáčky.

KRÁTKOZRAKÝ KORMIDELNÍK

Již od dětství jsem toužil stát se námořníkem – admirálem, kapitánem, lodním důstojníkem, kormidelníkem, lodníkem či alespoň plavčíkem. Čítával jsem knihy o dalekých plavbách, na prázdninách u babičky na vsi jsem v neckách statečně brázdil rybník. Když jsem šel kolem rybárny, chvěly se mi nozdry blahem a srdce počalo prudce bušit. Slastně jsem přivíral oči, když si otec šplouchal nohy v umyvadle.

Rodiče mým tužbám nepřáli. Otec, výkupčí králíčích kožek a sám chovatel králíků, mne na noc zavíral do králíkárně, abych prý přišel k rozumu a přičichl k řemeslu. Matka, majitelka koloniálu, která se též občas nechávala najímat na pohřby za plačku, mi k narozeninám namísto kýženého sextantu darovala váhy a hmoždíř.

Jednoho dne jsem dychtivě hltal oznámení v novinách, že se mají hlásit uchazeči o studium na námořnické škole v cizině. Jako rána pod pás však byla poslední věta, že podmínkou je bezchybný zrak: v té chvíli jsem si uvědomil svá skla o patnácti dioptriích v kostěných obroučkách, tížící kořen nosu. Celou noc jsem se trápil. Ráno jsem si však dodal odvahy a poslal přihlášku ke zkoušce.

Na přijímací řízení jsem se dlouho připravoval. Po večerech jsem sedával u petrolejky v kuchyni a studoval různou odbornou námořnickou literaturu, jako je Patnáctiletý kapitán, Robinson Crusoe a Loď komediantů, maskovanou, aby rodiče nic netušili, deskami Karafiátových Broučků. Stránku za stránkou se mi zdálo, že se můj cíl přibližuje.

Konečně nastal den zkoušky. Rozechvřen jsem ráno kráčet městem, u restaurace Beseda, v níž se včera konala schůze ostrostřelců, jsem na chodníku sebral pro štěstí knoflík s kusem vytržené látky, též dva zuby. Nesměle jsem vstoupil do šedivé budovy, brýle schoval do kapsy a po schodišti, lemovaném portréty národních buditelů, tápavě vstoupil do prvního patra.

Chvíli jsem postával v hloučku hochů, potom, uslyšev své jméno, jsem vstoupil. Do velké místnosti. U stolu seděl starý bělovlasý pán, probíral se kádrovými materiály, které měl rozloženy před sebou, jedno oko upíral na dveře a druhé na protější zeď, kde visel obraz našeho mocnáře.

Představil jsem se. „Tak, tak,“ pravil starý pán a donutil jedno oko k pohledu na můj dotazník. „Výborně, tvá maminka je nábožensky založená a společensky angažovaná, a tatínek též, jak tady čtu, a dokonce získal na Středočeské krajinské výstavě králíků čestné uznání za svého samce Bohatýr Podřipska! Kádrové předpoklady máš, hochu, skvělé!“

Zapýřil jsem se pýchou. „O fyzické kondici platí totéž,“ pokračoval pán, když soustředil jedno z očí na mou rachitickou postavu. „A teď se ještě přesvědčím o tvých odborných znalostech.“

Z obálky vytáhl jakýsi obrázek. „Nuže, chlapče, pověz mi, co vidíš.“

„Kormidlo.“

„Tak, tak, správně, je to kotva. A tenhle obrázek?“

„Osmiveslice.“

„Výtečně,“ zaradoval se senilní stařík, „je to lodní šroub. Jsi inteligentní a bystrý hoch. Nechci ti nic slibovat, ale do Hamburku nepochybně pojeděš.“

Vykoktal jsem slova díků a vycouval, hmataje po klice, z místnosti. Na cestu po schodech dolů jsem si raději nasadil brýle.

Třetího dne přišlo domů úřední vyrozumění o úspěšném vykonání zkoušky a přijetí na školu. Rodiče mi nejprve vytýkali neuvážený čin, potom se mne snažili přesvědčit výhrůžkami i lichotkami, abych neopouštěl rodné hnízdo. Otec, chtěje mne přece jen získat pro svou profesi, mi po večerech hrával jednoaktovku pro jednoho herce „Králíčkovy

skopičiny“, oděn do králíčích kožek, zatímco matka ronila ve svém krámku zcela upřímné slzy do zázvoru, burských oříšků a pražené zrnové kávy „Perla Habeše“.

Nicméně jsem vytrval. Ještě před odjezdem jsem navštívil svého dědečka v malé vsi na Šumavě. Dědeček, zemitý horal, mne večer zavedl do krčmy, kde mne spolu s dřevorubci, pastevci a pašeráky častoval lihovinami tak dlouho, až jsem poprvé v životě okusil chůzi po kymácející se palubě.

Nazítří jsem dojatě prošel dveřmi našeho domku. S malým dřevěným kufírkem jsem se na peróně rozžehnal s rodiči a naposledy, brknuv o pražec, jsem políbil rodnou zem. Po delším, cestování, kdy jsem poznal Rumburk, Wartburg a několik dalších burků, nevyznaje se v zeměpise souše a v jízdnicích řádech, jsem dorazil do Hamburku. U mola, před budovou námořní školy, jsem sundal z očí brýle, poceloval je a svěčil vlnám.

Líčením svých studií vás nebudu zdržovat. Nabyl jsem mnohých znalostí a zkušeností, naučil. Se orientovat hmatem; rovněž jsem se pocvičil v námořnickém klení. Šťastně jsem školu dokončil.

A tak dnes nastal ten slavný den. Na břehu stojí zástupy lidí, všichni mávají, hraje hudba. Přidrhuje se zábradlí, došel jsem po paměti ke kormidlu a pevně je sevřel. Z očí mi vyhrkly slzy štěstí. Vyplovám jako kormidelník na nové, moderní, ohromné a bezpečné lodi. Pevně věřím, že ji s jistotou dovedu do přístavu na druhé straně oceánu.

Lod' nese hrdý název: Titanic.

PROČ UMÍRÁ KROKADÝL

„No jo, je to užitečný a šikovný, ale to ubohý zvíře, který to stálo život,“ pravil pan Šustr, člen stolní společnosti „Brundibár“ v restauraci Zátíší, pojišťovací agent v penzi a též místopředseda spolku přátel němé tváře, obraceje v prstech a prohlížeje si ze všech stran malý benzínový zapalovač, potažený imitací krokodýlí kůže. „Ten neškodnej krokadýl, kterej se živí bahenníma rostlinami v močálech delty Nilu, ten tenhle pokrok v oblasti zapalování veržinek, čibuků a retek zaplatil svojí prostou existencí, ten chudák krokadýl.“

„Jenže ti to myslí jako malýmu klukovi,“ ozval se z druhého konce stolu pan Matějka, „protože krokadýla ulovili ne kvůli tomuhle zapalovači, ale ještě kvůli spoustě jinejch, protože z jedný krokodýlí kůže se zapalovačů může udělat víc.“

Foť vedle se probudil a vyndal z huby vyhaslou fajfku. „Třeba musí bejt na jeden zapalovač celej jeden krokadýl,“ přispěl svou troškou do mlýna. „Prej v Africe se lovějí sloni jen kvůli kloum, a maso nikdo nejí. Třeba se na zapalovače hodí jen kus kůže z krokadýla, třeba jenom vod uší, nebo z ocasu, nebo z bříška. Krokadýl nejní kráva.“

„Ty mlč, Mates,“ pravil pan Šustr a vrátil zapalovač přes stůl panu Matějkovi. „Podle mě je to nelidský, zabít krokadýla, aby si člověk nemusel kupovat obden sirky. Matějko, na schůzi spolku si to ještě spolu vyříkáme.“

Pan Matějka jen mávl rukou a zhluboka se napil blatenského piva. „Jen si nech ty řeči, důchodec, a podívej se na sebe. Portmonku máš koženou a ty boty sis taky nechal ušít z matrijálu, kterej svlíkli z nějakýho ubohýho hovada, a ne z hedvábného papíru. Co znamená tvůj blbej krokadýl proti něžný duši prasete obecnýho, kterejch si kromě jiného taky stačil za svůj zbytečně dlouhej život po kouskách několik sežrat.“

Za okny se mezitím setmělo a do výčepu se přiloudal chlapeček se džbánkem. „Koukej, Matějko, pro tvý dobrý oči nebudu vegetarián a radši se podívej za sebe, tvoje stará si už podruhé poslala Vaška pro točený. Že by si dávala do nosu sama?“

Pan Matějka se rozběhl ke dveřím. Hospodou zaburácel smích. Pan Šustr rychle natáhl ruku pro zapomenutý zapalovač, jakoby se stáhl do sebe, hladil kůži s obdélníčky a ocitl se duchem někde v Africe. Ruce se mu chvěly. Když veselí opadlo, kumpáni pana Šustra ze stolní společnosti „Brundibár“ museli konstatovat, že tentokrát ho komická Matějкова žárlivost dohnala k slzám.

KUFR

Když stiskl tlačítko zvonku, znovu si uvědomil, že je to jeho poslední šance. Po propuštění z vyšetřovací vazby, když mu nemohli vůbec nic dokázat, se dozvěděl, že Johnny to má za sebou. Zřítíl se s autem z nadjezdu na Severní spoje – ale o tom kufru s miliónem dolarů v novinách ani slovo. Johnny ho asi někam zašil a vzal si to tajemství do hrobu. Takže z té radosti, že vyvázl z vyšetřování bankovní loupeže se zdravou kůží, teď Nickovi moc nezbyvalo. A po Johnym, mu zbyla jen cigártaška, v ní pár vyklepaných cigaret, nějaké nestydaté obrázky a ušmudlaný papírek s adresou jakési Mabel.

Už třetí večer trávil v posteli, kouřil, popíjel pivo z plechovky a trochu se mu všechno rozleželo v hlavě. Johnny se přece zmiňoval, že má nějakou přítelkyni, ale nic bližšího z něj nikdy nevylezlo. Co kdyby to byla právě tahle Mabel, kdo teď opatruje kufr s penězi? A tak tu tedy stál a znovu mačkal tlačítko.

Konečně se uvnitř ozvaly nekoordinované kroky. Dveře se pootevřely a Nick spatřil škvírou otfresně oblečenou ženštinu s rozčuchanými vlasy, brýlemi a klimakterickým knírkem. Pardon, to je omyl, měl už na jazyku, i když... S vlídným úsměvem se zeptal: „Slečna... paní Mabel? Ano? Já jsem Johnnyho přítel.“

„Můj ubohý Johnny,“ pravila Mabel, zařinčel bezpečnostní řetěz a dveře se otevřely. „Tak pojdte přece dál,“ vedla Mabel Nicka do pokoje, „ať mi nevynesete spaní. Víte, že potřeba spanku je individuální a u člověka klesá s věkem?“

Obývací pokoj byl obklopen policemi s knihami, jinak tam byla jen opelichaná pohovka, dvě židle, stolek s lahví portského a nějakou tlustou knihou. Nick se nadýchl: „Nejdříve přijměte mou upřímnou soustrast. Johnny byl dobrý kluk. Abych ale vysvětlil, proč jsem přišel. Víte, Johnymu jsem dal do úschovy...“

„Malý moment,“ přerušila ho Mabel a cupitala k oknu. „Musím přivřít, abych nenastydla. Ty nemoci, tělo se brání a neubrání. Třeba takové spalničky, infekční onemocnění horních cest dýchacích. Přenášejí se hlavně přímým stykem, a zdrojem nákazy je nemocný člověk. Ještě že po spalničkách má každý celoživotní imunitu, jako třeba senátoři...“

„Kufr,“ přerušil ji Nick, „jede mi o takový hnědý kufr. Johnymu jsem před tou havárií...“

„Já vím, zamyslela se Mabel, „před tou havárií na Severní spoje. Víte že slovo spojka má mnoho významů? Ve fyzice je to čarčka spojná, soustředující rovnoběžné paprsky do ohniska, potom je to neohebný slovní druh spojující větné členy nebo věty...“ „Kufr!“ zasípěl Nick. „Ano,“ pokračovala Mabel, „nebo věty a vyjadřující jejich vzájemný vztah, potom je to...“

Nick se otočil a vyběhl z bytu.

Chvíli stála, jako by nevěděla, co vlastně ještě chtěla říci nebo co chce udělat, potom vyšla na chodbu a zavolala za dusotem jeho nohou: „Pane, zapomněl jste si ten kufr, co u mě pro vás Johny schoval!“

Hlas se roztříštil po schodišti a ozvěnu uzavřelo klapnutí domovních dveří. Zvenčí zazněl prudký rozjezd auta.

Mabel se vrátila do pokoje a opět usedla k rozečtenému svazku encyklopedie, otevřenému u písmene S. Po chvíli si lokla vína z láhve, vstala a šla do komory pro kladívko a šroubovák. Napadlo ji totiž, že by se tedy mohla podívat, co je v tom kufru.

VOJENSKÁ NEMOCNICE

Doby, kdy rakousko-uherská vojska obsazovala Hercegovinu, lautr rovinu, trávil můj dědeček coby úředně potvrzený doživotní civil převážně v krčmě U města Mimoně. Oknem výčepu často pozoroval protější vojenskou nemocnici, zejména jednonohou vojenskou hlídku u brány či chvíle, kdy slepý voják tápal po schůdkách na strážní budku.

Občas se mu podařilo vystihnout i okamžik, kdy byl ve vojenské nemocnici vyhlášen bojový poplach. Pak z brány vyjelo nejdříve obrněné sanitní vozidlo, následováno jezdeckem v podobě šiku invalidních vozíků. Následoval pojízdný operační stůl, tažený hřebcem v bílé nemocniční barvě, na jehož postrojích řinčelo chirurgické instrumentarium. Útvar uzavírala pěchota, pohybující se zpravidla plazením.

Pokud si dědeček pospíšil v sobotu, kdy krčma otevírala již ráno o sedmé, ve vojenské nemocnici se právě odehrávala ranní rozcvička. Z ní však za cihlovou zdí mohl vidět pouze rázné kmity berlí.

Dědečkovým společníkem u nálevního pultu býval věčně opilý funebrák Šabouk, který tam léčil své trauma z profese režnou. Když občas zaznělo z kaple vojenské nemocnice klinkání umíráčku, poručil si Šabouk dvojitou a po jeho tvářích stékaly slzy. Nebylo to dojetím, ale pro urážející vzpomínku z dob, kdy – jsa ještě schopen pracovat s lopatou a krumpáčem – byl u velitele vojenské nemocnice požádat o místo externího hrobníka. Tehdy byl nekompromisně vykázan a strupovitou, leč ráznou eskortou vyveden až opřed bránu lazaretu.

Při další dvojité režné již Šaboukova řeč začala ztrácet logiku. Jeho nejasné narážky, jako že ve vojenské nemocnici hrobníka vlastně nepotřebují, že se tam nebožtíci pohřbívají sami, dědeček ignoroval.

Až jednoho dne se dědečkovi vybavila slova opilcova. To když v podvečer krácel kolem zdi, obepínající hřbitůvek vojenské nemocnice, a uslyšel řízné vojenské povely.

Ano, byla to ta slova, jimiž dědeček nás, vnoučata, neposednou drobotinu, zaháněl za dlouhých letních večerů na lůžko:

„Zalehnout!“

„Zakopat!“

„Zamaskovat!“

JAK SLON S KOČKOU VYRAZILI NA VANDR

Slon s kočkou vyrazili na vandr. Prostě je to napadlo, plácli si a už se šlo. Slon si pěkně vykračoval po cestě, kočka mu seděla na hlavě a libovala si ve vánku, který slon působil tím, že mával ušima, protože sluníčko pěkně pálilo.

Když dorazili k nejbližší hospodě, slon strčil oknem chobot do výčepu a slušně požádal o roztočení deseti piv pro sebe a jedenáctého pro kočku. Všichni hosté se divili, kdopak to přišel na pivo. Kočce podal slon chobotem pivo na hlavu, kde pořád seděla, a pozorovala náves, kde se shromáždila spousta zvědavců. Kočka byla spíš zvyklá na mléko a tak jí pivo nejelo. Ale překonala to. Slon už oknem z výčepu do sebe lil padesáté pivo a kočka sotva dopila to jedno. Pak s prázdným püllitrem seskočila slonovi z hlavy a začala obcházet přihlížející venkovany. Když se slon napojil, slušně zaplatil penězi, které kočka vybrala do püllitru, pozdravil a zase šli.

Slon že prý mu pálí ze sluníčka oči, tak je zavře a kočka na hlavě aby ho slovně navigovala. Jenže kočce vlezlo pivo do hlavy a v polospánku potom nepřítomně mumlala doprava, doleva, rovně, takže brzy zabloudili. Když slon otevřel oči, spatřil neznámou krajinu. No to se teda dneska domů už nevrátíme. A kde budou spát. Kočka chtěla spát u lesa na posedu, že ráno jako z rozhledny určí směr cesty, neb nyní se už smrákalo, a slon že může v lese na mechu. Slonovi se chtělo radši někam pod střechu, ale žádná nikde, tak dorazili k lesu, našli posed, chvíli ještě klábosili a šli spát. Kočka vylezla nahoru na posed, slon se rozvalil dole. Když kočku ovanul zezdola slonův mocný pivní dech, kočka si pomyslela, aby to nepřilákalo lesní včely. Slon potom usnul a začal chrápat tak mohutně, že v nedaleké hájovně si usínající hajný pomyslel, že mu někdo v lese doluje pneumatickým kladivem lignit, a hajná, která si ještě při lampičce četla Psa baskervilského, dostala nervový kolaps. Pak se ale slon převalil na bok a chrápat přestal.

Když se ráno probudili, to bylo překvapení! Tolik lesních zvířátek se na ně přišlo podívat! Byl tady jezevec, srnka, opice, jelen, krokodýl, liška s liščaty, buvol, lasička, tygr, tchoř, mravenečník a mnozí a mnozí další. I ptáci přilétli a hadi se připlazili. Scházela vlastně jen stará kuna, která si ráda hrála na diblíka a ráno jela na medvědu do města dát si udělat trvalou. Chyběl taky klokan, který vyspával po tahu v mlázi. Mluvili jeden přes druhého, až se ujal slova ježek, tiskový mluvčí lesa. Rozvážně se slonem a kočkou rozmlouval. Chtěli slyšet podrobnosti jejich cesty a hlavně o tom, jak byli na pivu. Z lesních zvířátek pivo okusil málokdo, tak slon vyprávěl. Poté ježek pravil, že oni si z lesních bylinek vyrábějí kvašením nápoj zvaný čučo. Dříve měli toto víno schované u medvěda v brlohu, a teď mají zásobu taky schovanou, ale neřeknou kde, protože k medvědovi jim ho chodil krást a upíjet poustevník, co bydlí nedaleko na ostrově v rybníčku. Je mu prý tři sta let a živí se jenom vodou a chlebem z rákosí. Prý jen pořád medituje a když ne, tak už nedělá vůbec nic.

Slon s kočkou se rozloučili, popřáli zvířátkům hodně míru a pohody a vydali se na další cestu. Nejdříve se zastavili u rybníčka, kde u vody zahnal slon ranní žízeň tak mocně a ještě se osprchoval chobotem, že hladina vody poklesla o půl centimetru. Pak chvíli pozorovali poustevníka na ostrůvku, u jehož břehu parkovaly necky s nápisem NAUTILUS. Poustevník seděl na rybářské stoličce, měl na sobě jutový pytel a na hlavě pár vlasů šplhajících přehazovačkou přes lebku, které si v přestávkách mezi meditací přičesával hřebenem, vyrobeným z rybí kostry. Dnes nepekł poustevník chleba z rákosí v zemní peci. Dnes jmu stačila pořádná patka toho včerejšího, protože se k ní cpal vepřovou konzervou, kterou před pár dny ukradl v konzumu, když byl prosit o trochu kmínu do rákosového chleba. Otvírák měl vlastní ještě z vojny.

Kočka si pomyslela, že mu ten jutový pytel docela sluší, ale že to nebude moc charakterní člověk. Poustevník ucítil v zádech jejich pohled, a nevrle s nedojedenou snídaní zalezl do

jeskyně, kterou si na ostrůvku postavil z kamení a bláta. Kočka si pomyslela, jestli mu z té vepřové konzervy nebude špatně. V jeskyni měl poustevník lůžko ze starých novin a poslední láhev čuča od medvěda z brlohu. Budu muset sehnat další, pomyslel si poustevník, kde ho mají zašitý, měl bych to nejspíš vytáhnout z klokana. S tím se znal poustevník dobře, klokana byl známý notář, v mládí spolu byli na protialkoholním léčení a po večerce na záchodě popíjeli rum z láhve, kterou klokana pašoval z vycházky v břišním vaku. Poustevník hleděl z jeskynní díry na necky a přemýšlel, zda se má vydat na pevninu pro kletí a kopřivy na čaj, kterým si léčí zničené ledviny a žaludek. Na střeše jeskyně byl sluneční kolektor, kterým poustevník za sousedskou spolupráci a občasné protislužby přitápěl rybám vodu v rybníce.

Slon a kočka se jen tak dívali, pak je to omrzelo, kočka hupla slonovi na hlavu a šlo se dál. Cesta lesem byla příjemná. U obory poklábosili s muflony. Potom minuli ohořelé rozvaliny lesní restaurace Zátíší, kterou krachující majitel na Silvestra zlikvidoval tím, že uspořádal ohňostroj. Plameny byly prý tak silné, vyprávěl kočce a slonovi kolemjdoucí hroch, že v končinách na západ si lidé mysleli, že svítá, zatímco směrem na východ venkované věřili, že znovu začala dštít popel a síru Kraví hora, která je, jak říkal místní pan učitel, vyhaslou sopkou. A pak šli zase dál. Včera kočka viděla dvojité, takže se moc nepamatovala na cestu, ale slon neomylně zavěťřil a najednou se zase ocitli na známé návsi a z okna na ně mával pan hostinský. A slon si zase dal svých sedmdesát piv a kočka jedno a rozloučila se s nimi celá vesnice a pak se už známými cestami vraceli domů.

Oba si přitom libovali, jak pěkně se jim ten vandr povedl.

CHABAŘOVICE

Odpolední rychlík z Chebu, u trati na úpatí Doupovských hor vesnice z holých zdí beze střeš, v rozvalinách stíny lidí, kteří kdysi odešli a kam, kolem stěn rulík a plazivka, scéna ze snu, ale vlak jede a průvodčí po mně nechce lístek, který nemám. Kdesi kalná Ohře a já po jejím směru tam.

Ústí nad Labem a pod Labem, bufet na autobusovém nádraží, nadchod nad nástupiště, visutá terasa, opodál kostel s nachýlenou věží, nachýlenou nad bufetáky, nafetovaná cikánka, omšelé domy, veksláci s bílými ponožkami, Labe ústí do Ústí, přestávám se ptát, kam jsem se to vydal a proč.

Autobus do Teplic: oklikou přes vsi, kde si podává smutek ruce se strachem, přejezd vleček, anonymní nákladní nádraží s řadami zrezivělých vagónů, okraje výsypek a fialové nádrže, žije tady člověk, začínám se zase ptát, trpaslíci v kabinách velkostrojů, nalevo středohoří České, napravo hory Krušné.

Přízrak se vynořuje: Chabařovice. Čas se zastavil. Ostrůvek, město odsouzené k zániku, drží se zuby nehty, nevěřím těm domům s oprýskanými fasádami, na butik s křiklavou vývěsní tabulí opadávající z horních pater omítka a zoufalí lidé, jáma se blíží, čas odejít, odkud a kam, já ne, jen projíždím a pláču.

Lázeňská metropole v troskách, v paměti vyvolávám odstřel věže zeleného kostela, trnovanské králíkárně, Zlatopramen ve Hvězdě a lounskou desítku U Ptáčků, kdysi si potrpěli na kostely, a ten jeden, jehož prázdné lodi se děším dodnes, promění zanedlouho soukromník na kavárnu, a kázat budou pasáci a děvky.

Nemohu se odpotácet, vodojem nad Bílou cestou kraluje nad sprchovými kouty, tmu křižují zelené záblesky trolejbusového vedení, Pravidlo už léta nevytéká z prasečí tlamy, ach jo,

Teplice, z betonového krytu zní ándroš a probíjím se vzduchem a sedmičku vlevo nahoře mi trhá doktor zvaný Mengele.

Tady se kdysi procházeli lázeňští hosté, kluci ze symfoňáku usedají do mušle v parku, Mozart zaléhá do páté cenové, César Franck mne zvedá ze židle, hokej v televizi, porážíme Rusko, město umírá, domy padají, ano, zůstávám tu na fotografii, tělo v bílém, na kontrastním pozadí černé duše cihlové zdi s křídovým nápisem školáckou rukou: Tady mi ho Martina cucala.

Rockový klub, lahváče na schodech, netoužím se seznamovat a nejde to, zvratky a obrácené kříže, pod černou zmatená bílá, noční město, bus, potácím se z hotelu Sport před Cínovcem a kolem E 15 nevidím to, co v novinách, žádné špinavé coury v černém prádle, prostě nic, prorážím tmu a nevím kde usínám.

Cesta zpátky, večerní rychlík, krásná pančačka s velkýma očima vtrhne u Děčína do kupé a prosí, aby ji někdo zachránil z obležení černých kvichtů, zapaluju si v nekuřáckém vagónu, nasazuju masku policajta, holka bere z rumunské kabinky bágly a vedu ji k sobě, Praha, konečná, a ve chvíli, kdy už se máme rádi, se loučíme a samozřejmě že navždycky.

S třetinkou piva v plechovce sedám na lavičku, ožralé Vrchlického sady, deset cikánů mě kolektivně žádá o oheň, připaluju, poděkují a táhnou pryč, dopíjím a nad Prahou klesají letadla s cizinci, kteří nevědí, že z tohoto kotle neuteče nikdo, i kdyby emigroval do Ohňové země.

Vlak na jih, předpotopní vagón dobytčák, bez jízdenky, bdím, neusínám, světla Písku k ránu nevidím, jdu nočním městem domů, nevím, zda je to právě nyní nebo jen sen, a nad zatuchlou aglomerací pluje disk, není to měsíc, není to Swiftova Laputa, je to stříbrně lesklé dno vznášejících se Chabařovic, které právě protíná železobetonová hlaveň smrkobylského krematoria, vypouštějící kolmo do nebe náboje zpopelněného podzemí umírajících severních Čech.

SLONÍ BABIČKA, DĚDEČEK SRNEČEK

Posadili jsme se tuhle s Monikou do hospody, dal jsem si pivo, Monika si dala kafe, a najednou jsme na sebe dostali ohromnou chuť a nechali jsme pivo větrat a kafe stydnout a krásně jsme se do sebe zakousli, sundal jsem si na to brejle, a ochutnávali jsme si pusy zevnitř a ještě jsme po sobě různě sahalí a bylo nám fajn.

V protějším rohu chlastali nějací chlápkové a našťvaně si o něčem povídali a tupě přitom koukali do stolu, ona jinak ta hospoda byla vůbec plná blbejch ksichtů, ale tihle byli extra. A jeden z těch chlápků se na nás díval a noha se mu nervózně třásla a kouřil jednu za druhou a občas se podrbl pod paží. Najednou to v něm všechno přeteklo, vstal, šel k našemu stolu a zařval: „Co si to dovoluješ, ty prasáku! Nech jí bejt! Vždyť je to ještě dítě!“

Viděl jsem ho asi poprvé v životě, ale ten výraz v očích mi stačil. Ale nevěděl jsem, jestli je to vobyčejnej psychopat, a pak platí heslo: psychopata nepřesvědčíš, nebo je to docela vobyčejnej blázen, a pak na něj zabere nějaký nesmysl, kterému nebude rozumět, něco, v čem vycítí převahu nebo tajemno, a snad odtáhne. Tak jsem vstal a napálil mu stejně nepřičetně: „TY nás nech bejt! Nebo přijde sloní babička a dědeček srneček a budeš mít vystaráno!“

Zalapal po dechu, hlavou mu prolítlo bůhvíco a odtáhnul ke svému stolu. Monika se dusila smíchem, ale navenek zachovávala dekorum, v klidu jsem se posadil, ale než jsme se přitulili

k vítězoslavné puse, otevřely se dveře a já ztuhl a už jsem věděl, že jsem zase udělal něco, co jsem neměl.

Vstoupili dovnitř a nebylo pochyb. Kdybych si je měl vymyslet, neudělal bych to líp. Sloní babička měla špinavé vlasy stažené vzadu do culíku a místo nosu jí z ksichtu visel půlmetrový chobot. Nic pro slabý žaludky. Měla černou kazajku, zelený tesilky, ze kterých dole koukaly strupatý sloní nohy. Sloní ruku měla jenom jednu, ale tu druhou, ve který držela červenou kabelku, měla úplně normální, až na to, že na ní měla jen tři prsty s plovací blánou mezi nima. Ve tváři měla vcelku přívětivý výraz.

Dědeček srneček byl taky trochu deformovanej. Na nohouch měl solidní sešmajd'any černý polobotky, ale pod kalhotami se mu zřetelně rýsovaly srnčí kýty. Horní půlku těla měl navlečenou do saka vod kvádra, ze kterého nahoře vystupovala hlava holá jako koleno, ze který vyrůstaly srnčí parohy. Voči mi připadaly moc uhrančivý. Pokud jsem dobře pochopil, ty srnčí rohy neměl zarostlý v lebeční kosti, protože jak krčil čelo a vůbec kůži na hlavě, ty rohy se mu hejbaly sem a tam.

První chvíli jsem si myslel, že jsem vlastně jen jasnovidně pochopil, že sem opravdu sloní babička a dědeček srneček chodí a nikomu to v hospodě nepřijde, ale z výrazu hostů jsem usoudil, že jsou z toho všichni pryč jako já. Monika byla v pohodě, i když je jinak psychicky dost labilní a tuhle jednou z ničeho nic upadla do bezvědomí o přestávce ve škole, ale je to jinak tvrdá a pracovitá kočka, snad jen moc náchylná k tulení.

Pak to začalo. Sloní babička se rozhlídla a najednou vysunula svůj teleskopickéj chobot na dýlku asi tří metrů a vysrkla jednomu překvapenému hostovi pivo naráz z půllitru. Postupovala hospodou, vysávala půllitry, aniž se někdo zmoh na odpor. Dědeček srneček poskakoval za ní, a tak jsem si všim, že mu zpod dlouhých rukávů vod saka čouhají spárkatý srnčí pracky, a řek jsem si, jestli v nich vůbec udrží půllitr. To se objasnilo ve chvíli, kdy babička nasála další dávku, dědeček votevřel doširoka hubu a slonice mu tam z rypáku jako z hydrantu odměřila jedno bahno. A rázovala po lokálu dál, chobot se jí zkracoval nebo prodlužoval dle potřeby.

Pankačka Simona u stolu vzadu byla parádně nalitá a přišlo jí to všechno k smíchu a když babička zamířila k ní, tak si zakryla půllitr dlaní a nechtěla bábě dát. To se ale se zlou potázala, protože sloní babička jí chobotem flákla přes hubu pěkně zprava i zleva a pak to pivo s klidem vycucla. Dědkovi jezdily parohy po hlavě a zjevně se mu to líbilo. Nejvíc statečným byl ale chlápek, kterej nás předtím otravoval. Tisknul si půllitr k hrudi, že ho nedá, ale dědeček srneček mu vystrčil parůžky proti vočím, tak jedinec změkknul a úslužně bábě pivo nastavil.

Byl jsem zvědavěj, jestli bába potom otevře kabelku a bude platit, ale zklamala mě. Jak přišli, tak vodešli, dědek dal bábě srnčí kopyto pod paži, bába zatáhla chobot, rukou tříprstou blanitou otevřela dveře a byli pryč. Všichni měli najednou dopito a řek jsem si, jak bude teď výčepní stíhat, když nemá ani roztočeno. Byl jsem ze všeho taky vedle, ale aby to mělo formu, vstal jsem, šel jsem k tomu provokatérovi, co nás předtím otravoval, a s úsměvem jsem mu nahlas řekl: „A máš to!!!“ A pak jsem se posadil a pod stolem našel ruku Moniky a pak se našla naše ústa a její vůně mi stoupla do hlavy a byli jsme na nejlepší cestě zapomenout.

Když jsem si uvědomil, jak moc se máme rádi, a jí to v té chvíli asi došlo taky, protože jí z očí začaly stékat slzy, odtrhlo nás od sebe zvláštní ticho. Všichni se na nás dívali, u stolu stál ten chlápek, kterému jsme se nelíbili, beze slova se mi uklonil a Monice políbil ruku. Hodiny nad výčepním pultem už hlásily zavíračku a lidé se trousili s plachými pohledy ven. Odcházeli jsme poslední, taky jsme nic neplatili, hostinský nás doprovodil ke dveřím, zamkl za námi a na památku nám daroval klíč.

KUKUS

Šli jsme s Monikou parkem a chtěli jsme se někam posadit, ale všechny lavičky byly plný, tak jsme se posadili na betonovou skruž, která tam byla vopuštěná opodál. A zase to na nás přišlo a začali jsme se tulit, Monika měla ten den sčesaný vlasy na stranu a v uchu dvě náušnice a tlumila se od ucha k uchu a jenom vrněla a tak jako vždycky už nic nescházelo k tomu, aby se do nás někdo začal navážet, protože Moni vypadá fakt jako školačka a schází jí celej centimetr do půldruhého metru, ale oficiálně jí naměřili o ten jeden centimetr víc, asi aby si mohla udělat řidičák. Ani sem se nenadál a bylo to tady. Z hejna penzistek, co tam naproti seděly na lavičce, vstala a jala se k nám postupovat zřejmě mluvčí, vyslaná k našemu umravnění. A přistoupila k nám a třesoucím se hlasem nám pravila: „Že se nestydíte! Vy jí tady pohlavně zneužíváte! Slečno, mazejte radši domů k mamince, a vy se koukejte ztratit, nebo na vás zavolám policajty!“

Kolem šel právě po pěšince Venca, navlečeném v černý uniformě městský policie, občas k němu s Monikou chodíme na mejdany, tak sem mu přátelsky pokynul, ale madam to nezaregistrovala a čekala, až asi přestanu Moniku pohlavně zneužívat. Čekalo víc lidí, co tam kolem seděli na lavičkách, protože se na nás dívali a přestali si povídat. Tak sem se zhluboka nadechl, vstal, a už věděl, co asi budu povídat. A pěkně nahlas, procítěně jsem spustil:

„Máte, vážená paní, dozajista pravdu, já tady tu dívenku pohlavně zneužívám. Ale, než zavoláte policajty, mi předem dovolte, abych vám vysvětlil souvislosti. Tato dívka, kterou pohlavně zneužívám, je moje schovanka. Vzali jsme si jí s manželkou z dětského domova, protože moje manželka nemůže mít děti. Ze začátku nám jí nechtěli dát, protože sem se tehdy právě vrátil z kriminálu a manželka z blázince, ale pak sme voba s manželkou dostali invalidní důchod na hlavu a stala se z nás slušná rodina a Moniku nám dali. A teď, když moje stará chcípá ve špitále na cirhózu jater, kterou si uhnala jako nemoc z povolání, když pracovala u estébě jako hospodská udavačka, sem doma sám s Monikou a kromě toho, že jí pohlavně zneužívám, mi taky vaří a pere ponožky. Až moje manželka umře ve špitále na tu cirhózu jater, ne že bych z toho měl extra radost, protože má dost velkou penzi, tak po ní zdědím statek někde ve Zlámaný Lhotě ve východních Čechách, kterej jí vrátili v rámci reštitucí, a je to statek s polema a lesama a se zahradou, kde rostou jabka, hrušky a jiná zelenina, a patří k tomu taky rybníček zvanej Kuňka, ale prej se v něm nedá koupat, protože do něj serou kachny. A je tam krásná krajina, je tam hned vedle ten Kukus se sochama těch svatejch a taky ve Dvoře Královym to safarí se lvama, hrošema, sloněma a akvárijema na pakoně. Takže až to bude mít stará za sebou, tak se tam s Monikou odstěhujeme a budu jí dál pohlavně zneužívat, a až dojdou prachy, tak prodáme dříví z lesa nastojato, a bude nám dobře, pak prodáme pole, a bude nám zase dobře a až zase já chcípnu na cirhózu jater, tak si tady moje schovanka najde někoho mladšího, jak to už napsal ve třináctym století obrozeneckej básník Šekspír ve svý pohádce, teď nevím, jak se to menuje, ale je to vo tom Robinzónovi na liduprázdnym vestrově s černochama, a tam je psáno:

Jak málo jest nám času v světě tom,
tím více budeš dáno v čase onom.
Vždyť roků pár jen roste v lese strom,
však pařezem je tisíc roků potom!“

Domluvil jsem a všiml jsem si, že sluníčko svítí, stromy kvetou, ptáci zpívají, podíval sem se na Moniku, na lidi, který se usmívali, jenom Monika měla obličej skrytej do dlaní, a napadlo mě, jestli už nemá moc votlačeněj zadek vod tý betonový skruže.

O SIMONĚ V BLBÝ DOBĚ

Z rádia právě hlásili zprávu o sestřeleném jihokorejském letadle. „To si Amerika nenechá líbit,“ pravila babička. „Bude válka.“ Babička se právě zabývala přípravou kafe, který sice sama nepila, ale na který pozvala toho profesora z přízemí, co spolu chodili do tanečních, když se za Marie Terezie učila švadlenou na Královské Vinohradech. Jo a taky jí tehdy napsal nějaký plky do památníku a teď seděl tady v kuchyni. Ten třetí sem byl já. „Bude válka,“ pravila bezdůvodně podruhé babička, „zejtra.“

„Hovno bude,“ zapojil sem se do důležitého rozhovoru a babička mi bystře vyšila pořádnou facku, tak sem zase radši mlčel. Hlavu sem měl v dlaních a nechtěl sem, aby zejtra byla válka, protože zejtra byla sobota a my s bráchou chtěli vyrazit někam na zábavu, nejlíp na ves, mezi buráky.

Ale zatím možná zejtra bude válka a neměl sem v pořádku finance, a čekal sem, jestli se objeví brácha, že by mě založil, ale ten se nacházel bůhví kde, třeba taky u Simony na gauči. Pitomej pátek.

Kafe už zavonělo a starej pán, vida mou netečnost, učinil pokus o navázání konverzace, zatímco babička bezvýsledně štrachala v kredenci a hledala sušenky. „Mladý muži,“ děl, „každá generace potřebuje svou válku, která jinochy zocelí“ (měl sem co dělat, abych se nezačal tlumit) „...dá odvalu k budoucím činům... proměna muže v hrdinu...“ – a pak už sem radši neposlouchal.

Vzpomněl sem si radši v duchu na ty slinty, co ten moudrej napsal někdy před sto padesáti lety mý babičce do památníčku, na tu skvostnou báseň, kterou mi babička jednou v záchvatu sdílnosti dala přečíst a z který si pamatuju: Laňko bílá, sněhobílá, noční nebe, měsíc naň, hlídá tebe, bílou laň, modrá stráž, my dva naň, prsty v skrání hladím laň, laňku bílou sněhobílou, měsíci můj dnes mě chraň...

...čímž posledním měl podle mě asi na mysli, že laňka sněhobílá měla krámy a on nepotřeboval ani gumičku...

...a bylo by mu to podobný, neboť důvodem babiččina rozchodu s tímto dneska důstojným důchodcem byla údajně jeho chlípná nedočkavost. No a co, stará láska nerezaví, čas rány zhojí a ti dva dneska tady u kafe a jakoby nic.

„Tak vidíš, Ondřeji, slyšel jsi dobře, co tady pan profesor Kadeřábek (to jméno!) povídal,“ pravila babička, „bude válka,“ jenomže mně právě v té chvíli došla ta laňka a památníček a měsíc strážce, z rádia zrovna hlásili zase o tom letadle a já se v té chvíli začal nesmírně smát. Babička nelitovala obejít stůl a vlepit mi facku z druhé strany. Zase sem mlčel.

Přemýšlel sem, kdy se konečně objeví brácha a jestli přinese peníze, abychom měli v sobotu, jestli nebude válka, na zábavě za co pít, nebo jestli se zase zasek u Simony, která si ho teď pěkně vobtočila kolem prstu. Jestli pojede Simona zejtra s náma, bude sranda a možná taky ostuda, ale vždycky se vyplatí přivést na zábavu do Burákova vlastní holku, než lovit v tamějších vodách. Brácha takhle dostal jednou moc pěkně přes hubu a dobře si to pamatuje.

„Muži, zocelení vřavou válečnou, dobrými jsou otci rodin, oddanými vlasti,“ valil dál Kadeřábek svoje neskutečný pindy babičce do hlavy, do hlavy bílý laňky, lžičkou, to prase, dojídal z kafe lógr, a já sem přemýšlel, jestli taky Simona řekla bráchovi to, co mně tuhle mírně připitá, o těch dvou potratech. Rádio potřetí hlásilo o tom letadle, já měl žízeň a vůbec, slušně řečeno, byl sem taky dost nadřezenej.

Najednou zvonek, dole pod voknem brácha, ukazuje peněženku plnou peněz! Jupí!

Zejtra válka nebyla a na zábavě bylo moc fajn. Tak moc fajn, že se brácha se Simonou rozešel a já zase sešel. Byl sem v tom až po uši. Druhej den, v neděli, mi brácha proto začal dávat kapky.

„Ondřeji, neblbni a vykašli se na ní,“ povídal brácha a vydatně zapíjel ty svý rady pivem.n
„Dopadneš stejně jako já, napřed tě vycucá a pak tě vodkopne. Koukni na mě, srdce zlomený a mozek vypitej.“

Já ale byl myšlenkami zrovna někde úplně jinde a náhodou ne právě u Simony, jak si myslel brácha. Chtělo se mi spíš zalézt doma do pelechu a chcípat a pivo mi nejelo. Ale dveřma vod hospody bylo vidět nebe s hvězdičkama a já sem si řek, že to se Simonou zkusím, ale jen právě a právě v tom případě, že v tom baráku za rohem, kde Simona bydlela, bude svítit světlo právě v tom jednom pokoji v druhým patře. Když ne, zabalím to a puďu spát.

Hospoda vesele hučela, kořalky kolem nás lítaly, ale my dva přestárlí pankáči tam byli jako takovej vopuštěnej vostrůvek. Bráchovi už bylo fajn, protože už mu bylo všechno fuk, a kalil statečně dál. Já sem se zved, u výčepu zaplatil a vydal sem se zkusit, jestli bude nebo nebude svítit to vokno. Svítilo.

Šlapal sem do schodů a snažil sem se myslet na obyčejný věci, jako kolikátého je, že musím zejtra ráno vstávat nebo že je už neděle pryč. Simona neměla ani zamčeno, seděla v křesle a koukala otevřeným voknem do tý noci. Sotva sem stačil pozdravit, začala mluvit sama.

A už to začalo. Věděla, že určitě přijdu. Potřebuje mě. A pořád dál, přesně to, co mi vyprávěl brácha předtím v hospodě.

Měl sem jí věřit? Dneska vím, že měl. Aspoň na pár dní. Na týden. Na měsíc. A skončit jako brácha. Měl sem.

Jenže právě tehdy sem nevěděl, jestli jí mám nabídnout manželství nebo jí na místě zabít.

Mluvila sama dál. Vstala a vzala mě za ruku, už tehdy sem dostal strach. Přivedla mě kvoknu a ukázala na nebe s hvězdičkami, tam že by chtěla utéct, jenom se mnou, utéct z týchle blbý doby. Dostal sem vztek na svojí debilní zamilovanost, na Simonu, na bráchu, vysvobodil sem svojí ruku z její a něco řek. Už nevím co, ale asi něco vošklivýho.

Nechal sem jí tam stát, samotnou u toho vokna, zavřel sem za sebou dveře a odešel. Šel sem po schodech, ještě sem se moh vrátit, ale neudělal sem to. Vyšel sem z baráku a coural se s hlavou plnou zmatku za roh na tramvaj, a hele, z hospody ven se mírně motá brácha, asi taky na tramvaj.

V tý chvíli sem se ještě vohlídnul nahoru, k tomu voknu, abych se naposledy rozloučil s místem, kam se už nikdy nevrátím a odkud bych nikdy nedokázal odejít. Povedlo se ti to, Simono.

Ale Simona v tý chvíli stála na vokně s rozpaženýma rukama a pak udělala krok do prostoru, první krok na cestě k zářící obloze, první krok na útěku z týchle blbý doby.

Nemoh sem se hnout z místa. Brácha rychle vystřízlivěl, takže byl u ní první.

Do nemocnice sme potom Simonu chodili navštěvovat, já i brácha. Brácha nějak přestal pít a začal se mnou víc mluvit. Simoně bylo zle. Jednou sem do toho špitálu přišel nějak pozdě a na chodbě seděl na lavičce brácha. Když sem se ho zeptal, co se děje, zved ke mně oči.

A já v tý chvíli pochopil, co se stalo, protože se ke mně nezvedly jeho vlastní oči, ale oči Simony, otištěný do těch jeho očí ve chvíli, když ten den přišel do špitálu o něco dřív, tmavý, nešťastný a zoufalý oči, oči Simony, vyfotografovaný jeho očima na útěku z blbý doby, oči Simony ve chvíli, kdy ještě dýchala.

TISKOVÁ OPRAVA

Toho pozoruhodného roku 1998, kdy v lednu spadl v humpoleckém pivovaru kominík ze střechy, v únoru – tři dny po mých osmatřicátých narozeninách – byl Václav Havel podruhé

slavnostně uveden do úřadu českého prezidenta, v březnu se v Brazílii narodila paterčata, v dubnu se upil k smrti bývalý ruský prezident Boris Jelcin, zatímco jeho bratr, ještě větší notář, se stále těšil vynikajícímu zdraví, v květnu se začalo jezdit po dálnici od Rozvadova do Prahy, vyjma ovšem nedokončeného obchvatu Plzně, v červnu se Pavlína vykašlala po prváku na vysokou školu, v červenci bylo spatřeno UFO u Litoměřic, v stopnut nastalo sucho a Úhlavu u Janovic bylo možno přejít suchou nohou, v září došlo k státnímu převratu v Senegal, v říjnu hořel stoh u Myšence, v listopadu se nebezpečně rozkolísal Dow-Jonesův index na newyorské burze a v prosinci zmrzl opilec před hospodou Na Radosti, tak toho roku lze mou žurnalistickou kariéru charakterizovat třemi zásadními mezníky.

Nejprve jsem v televizní stanici, jejímž jsem byl od předchozího roku podílníkem, doplatil na své parodie reklam, které jinak patřily k nejsledovanějším pořadům. Na hranou otázku v ulicích, jak mi chutná Rama, jsem do kamery odpověděl: „Vím, to je ten lidový, chemickou cestou vyráběný margarín, který se po válce ve zničeném Německu používal místo másla a teď dorazil konečně k nám. Chutná jako velbloudí sperma a když jsem ho poprvé – a naposled – okusil, pozvracel jsem sváteční ubrus. Ten poblitý ubrus máme doma pořád, už asi tři roky, je to vlastně takový člen naší rodiny.“ Následovala žaloba ze strany výrobce, načež jsem raději z televize odešel a za část peněz, které mi společníci vyplatili, jsem si zařídil – a to je mezník číslo dvě – nezávislý týdeník Hlasy od Otavy.

Třetí klíčovou událostí pak bylo, že jsem si na přelom léta a podzimu, zatímco týdeník docela prosperoval, zaplatil ze zbytku peněz zájezd do Středomoří, neboť jsem v uplynulých letech z Čech v podstatě nevytáhl paty. Osobou, která zde do příběhu vstoupila, byla moje sousedka, pětasmědesátiletá paní Bílská, která si nemilou náhodou za hranice všedních dnů vyrazila stejným způsobem a stala se jak mou spolucestující na vedlejším, sedadle v autobusu do Terstu, tak poté i mou spolustolovnicí v lodní jídelně. Byla to roztomilá stařenka, svou ptačí vizáží mírně připomínající zavražděnou Francouzku z jedné hrůzostrašné Dostojevského povídky, a trošičku pila. Na rozdíl od doktora Černohorského blahé paměti, který v době nedostatku červeného vína na počátku osmdesátých let naříkal v samoobsluze před prázdným regálem, že není mléko starců, byla paní Bílská spíše na sladkého Jelínka.

Život paní, vlastně slečny Bílské byl poznamenán bouřlivými událostmi, spojenými s jmény slavných lidí. Jako desetileté dívence jí daroval senilní Adolf Heyduk v parku cukrátko, v šestnácti ji svedl žák Otakara Ševčíka, americký houslista Lionel, kterému zůstala do smrti věrná, ačkoliv ho už nikdy potom neviděla, první pomoc jí poskytl osobní lékař Emila Háchy, když ji uštkla zmije v klese nedaleko staříkova letního sídla, a den před jejím odchodem do penze, pět let po dosažení důchodového věku, ji poplácal po zadku Leonid Brežněv, který toho dne zavítal do fabriky na návštěvu. To všechno paní Bílská lidem ráda vyprávěla a na tomto zájezdu především mně, neboť jsem se jí nedobrovolně vyskytoval nejbliž.

Když mi v autobusu do tuniského vnitrozemí hrozilo, že uslyším stejné historky už popatnácté, jsem se tomu rozhodl čelit tím, že jsem si nasadil sluchátka a poslouchal muziku. Od paní Bílské jsem měl na nějaký čas pokoj a stejně tak i na zpáteční cestě do přístavu, kdy si ode mne walkman půjčila; na kazetě byly, tuším, starší písničky skupiny Kabát. Zřejmě bedlivě poslouchala také texty a trochu mne, pravda, přivedla do rozpaků, když se mne večer v jídelně hlasitě zeptala, zda bych jí nemohl objasnit smysl pro ni záhadného výrazu „honit si lachtana“. Její vztah k hudbě byl vážný, tušila v sobě talent, kterému nebylo dopřáno se rozvinout, v mládí se učila na klavír a ještě v stáří solidně zvládala asi tři rozmarné kousky z oněch let.

Jedinečná šance v tomto směru se paní Bílské naskytla v hotelu v Terstu v předvečer odjezdu domů, kdy jsme, přeplnění zážitky a špagetami, čekali na slibovanou kulturní vložku. Po hodině, kdy již bylo jasné, že se místní umělci nedostaví, se paní Bílská, velmi populární mezi všemi účastníky zájezdu, uvolila zasednout ke klavíru, neodolavši kolektivnímu naléhání. Několik operetních melodií, které zazněly místo plánovaného jadranského soundu,

sklidilo bouřlivý potlesk a paní Bílská se nestačila uklánět. Večírek se vydařil, vydatně jsem se napojil vínem, a tak jsem jen bezelstně přitakával, když paní Bílská neustále opakovala: „Pane redaktore, pane redaktore, to musíte napsat!“

Po návratu z dovolené můj život rychle vplynul do normálních kolejí, ovšem na sklonku září paní Bílská urgovala slibovaný článek, který hodlala vystříhnout a poslat synovci do Prahy. V následujícím čísle Hlasů od Otavy tak vyšla Krátká zpráva: „Zdařilá premiéra. První akcí, kterou uspořádala nová cestovní kancelář Intertour, vzniklá spojením tří zdejších firem, byl poznávací zájezd Perly Středomoří. Cesta kombinovanou lodí a autobusovou dopravou, seznamující s krásami Jadranu, katalánského pobřeží, Tunisu a Kypru, bude příští rok zařazena do pravidelné nabídky. Účastníci zájezdu, kterým závěrečný večírek v Terstu zpříjemnilo klavírní vystoupení jedné z cestujících, paní Natálie Bílské, byli s poskytnutými službami velmi spokojeni.“

Červené oči, s nimiž mne dalšího dne navštívila v redakci paní Bílská, nebyly, jak mi došlo, následkem nadměrné konzumace Jelínkovy meruňkovice. Smutně a s výčitkou mi pravila: „Pane redaktore, tolik jsem se těšila a vy jste mě tolik zklamal. Celou noc jsem kvůli tomu nespala. Vždyť jste tam napsal jenom o tom zájezdu a o mně skoro nic. Vždyť takhle to nemůžu ani vystříhnout a poslat to synovci do Prahy, aby se tam s tím mohl pochlubit, jakou má slavnou tetu, on je v Praze advokátem a taky zpívá ve sboru.“ A paní Bílská zalovila v kabelce a položila na stůl balíček kafe. Pozornost jsem přijal, kafe já rád, a přislíbil nápravu.

Z příštího čísla, které bylo skoro hotové, jsem sice musel dát vyřadit rozhovor s okresní hygieničkou o lymské borelióze, ale musel jsem paní Bílské, nevím, asi ze soucitu, vyhovět. Na třetí straně Hlasů od Otavy, obvykle uprostřed vyhrazené rubrice Náš host, se tak ocitlo: „Zachráněný večírek. I přes dokonalou organizaci zájezdu Perly Středomoří, který uspořádala cestovní kancelář Intertour, v jednom okamžiku hrozilo, že nebude program dodržen. Na závěrečný večírek se nedostavili objednaní italští hudebníci, ale dobrou náladu účastníků zájezdu zachránila paní Natálie Bílská, která předvedla několik klavírních skladeb. Ve všech hostech i přihlížejícím personálu zanechala milý dojem.“

Sám jsem nesl paní Bílské noviny přímo z tiskárny, leč od sousedů jsem se dozvěděl, že na tři týdny odjela – „skrz kyčle a klouby“ – do lázní Velichovek. Daroval jsem jí výtisk, když se na konci října vrátila, a považoval věc za sprovozenou ze světa. V neděli ráno, když jsme s Pavlínou vstávali, se však paní Bílská přihlásila důtklivým zvoněním. Hned mezi dveřmi jsem to schytl: „Tak, pane redaktore, takhle jsem si to doopravdy nepředstavovala. Dvě věty, jenom dvě věty! Víte, já tady na tom světě už dlouho nebudu, a myslela jsem, že mi někdo ještě jednou udělá radost. Vždyť tam není ani to, jak přidávám ty kudrlinky v té písničce z Veselé vdovy, to by vám snad nic neudělalo, kdybyste to pořádně vylíčil. Takhle to přece nemůžu vystříhnout a poslat do Prahy synovci, vždyť by se za mě musel stydět, vždyť on není jen tak někdo, od je Někdo, a zpívá u svatého Víta ve sboru, a je advokátem, obhajoval už spoustu známých lidí, vrahů a vyděračů, a taky tu padělatelku Kodymovou, co namísto strahovského kopce, který měl koupit její táta, malíř pokojů, dostala nakonec pět let.“

Připadal jsem si před těmito argumenty docela bezmocný a svatosvatě jsem slíbil, že celou záležitost dám konečně do pořádku. Z druhé strany Hlasů od Otavy sice tentokrát musela zmizet pravidelná Černá kronika, ale zato se dostavil hřejivý pocit, že budu mít paní Bílskou konečně z krku. Vyšlo toto: „Klavírní recitál. Zlatým hřebem zájezdu Perly Středomoří, který před dvěma měsíci uspořádala cestovní kancelář Intertour, se stal klavírní recitál paní Natálie Bílské v Terstu. Ve virtuózní interpretaci, umocněné vynalézavým prstokladem umělkyně, zazněly skladby Johanna Strausse, Franze Lehára a Rudolfa Piskáčka. Mistryně Bílská pochází z hudebního rodu, jehož členem je rovněž pražský pěvec JUDr. Aleš Žíla, známý z aféry Kodymová.“

Článek paní Bílská přečetla, pochválila, vystříhla a poslala synovci do Prahy. Život šel klidně dál až skoro do konce listopadu. Tehdy jsem potkal na chodbě uplakanou paní Bílskou.

Táhl z ní Jelínek a vypadala starší. Špitla: „Chystá se na vás synovec. Chce vám dát multivátum.“ Zmizela za dveřmi svého bytu, zanechávajíc mne v příjemné nejistotě, jaký že milý dárek mi chce dát pan doktor Žíla za to, že jsem prokázal službu jeho tetičce, jejíž umění se tak konečně proslavilo. Druhého dne, v pátek, jsem jako vždy v poklidu rozjímal v kavárně U Vorla nad dvěma cizinci, Millerem a Thurgauem, když se ve dveřích objevil brunátný kravatník s kufříkem. Odhadl bleskově mou totožnost a bez odkladu spustil:

„Jsem doktor Žíla,“ a hodil přede mne vizitku. „Doufám, že jste zesměšnil moji tetu a přes ní i mou osobu. Zaútočil jste svým provinčním blábolem na moji dobrou pověst! Dal jste mé jméno do nepatřičných souvislostí! Dávám vám tedy ultimátum - “ „Multivátum, říkala vaše paní teta,“ opáčil jsem. „Bába senilní,“ zkřivil tvář advokát, „dávám vám multivátum,“ překlátil se rozčilený Žíla, „kurva, ultimátum, že buď uveřejníte tiskovou opravu, nebo se sejdem u soudu. A to bude váš konec, pisálku,“ řekl na obratu Žíla. Když kvačil ze dveří, všiml jsem si, že má na každé noze jinou ponožku.

Sklenici mlíka jsem dopil a v tom okamžiku ve mně jiná sklenice přetekla. Tiskovou opravu? To radši místo toho spáchám vlastní tiskovou popravu, říkal jsem si, když jsem v dešti kráčel z kavárny domů. V noci se déšť změnil v sníh, který se udržel, a v prvních dnech prosince se krajina změnila v zimní království a zanedlouho mělo vyjít již čtyřicáté číslo Hlasů od Otavy. A tak jsem si přesně na svatého Mikuláše uspořádal mimořádnou nadílku. Ráno jsem za slušný peníz prodal svůj týdeník jednomu vydavatelskému podniku, kterému nezávislé lokální noviny stejně ležely v žaludku, dopoledne vrátil na ouřadě koncesi a odpoledne se okázale v nejlepší restauraci ve městě rozloučil se svými dvěma zaměstnanci, už vlastně bývalými. A téhož odpoledne se již v ulicích a na stáncích prodávalo závěrečné číslo Hlasů od Otavy, na jehož první straně, místo úvodníku, stálo:

„Co Čech, to muzikant. Slávu naší kultury a zlatých českých ručiček šíří stařícká paní Natálie Bílská, občanka našeho města a intimní přítelkyně Adolfa Heyduka, Otakara Ševčíka, Emila Háchy a Leonida Iljiče Brežněva. Při klavírních exhibicích obveselují její hbité prsty hosty v nočních podnicích italských přístavů. O tom, že jablko nepadá daleko od stromu, svědčí další příklad z této populární muzikantské rodiny. Pozorní posluchači letošního přenosu z prezidentské inaugurace si při Te Deum v katedrále svatého Víta jistě povšimli disonantního bručivého basu v třetí řadě mužské části sboru. Patřil synovci paní Bílské Aleši Multivátovi Žílovi, známému advokátu padělatelů, vyděračů a vrahů.“

Teď jsem bez novin a je mi fajn. Peníze, co mám na účtu, by jistě stačily na další skvělý zájezd s Intertourem, ale jednoho zájezdu mám na dlouhou dobu dost. Budu radši místo toho pomáhat Pavlíně, protože se chce hlásit zase na jinou vysokou školu. Ztratil jsem iluze, a to je vlastně poslední, čtvrtý mezník mé žurnalistické kariéry roku 1998. Je prostě lepší doma sedět a louskat buráky, nebo si honit lachtana, nebo jak se to zpívá v té či oné písničce.

DVOJČATA, DENISA A JÁ

„To není ručka, toť perut' kolibříka,“ pravila Denisa v jednom ze záchvatů svého dobromyslného humoru, měla to odposlechnutý z jednoho pitomého panoptikálního filmu pro pamětníky, jmenoval se Bílá jachta ve Splitu, jednohlasně sme mu s Denisou udělili cenu za nejhorší dílo v dějinách české kinematografie, takže tak pravila Denisa a přitom mě pohladila po chlupatý ruce. Mladší dvojče nám právě neslo ke stolu dvě piva a jak to zaslechlo, zlomilo se smíchy v pase a půlka těch piv skončila na podlaze, starší dvojče naklusalo s hadrem a já

sem mezitím zapomněl, na co sem se to chtěl dneska dvojčat zeptat, totiž jak můžou bejt dvě holky z dvojčat různě starý, vždyť to potom vlastně ani nejsou dvojčata, no ne?!

Podlaha politá tím pivem a utřená tím hadrem se leskla jako zrcadlo, ale Denise skoro po tom vlhkým uklouzla noha, když se zvedala na záchod. Starší dvojče stálo, ten hadr ještě v ruce, zamyšleně mezi dveřmi a dumalo, když do týhle hospody přijdou nějaký lidi, mladší dvojče nám právě dotočilo ty dvě ulitý piva, do dveří mezitím nakouknul nějaký vandrák, starší dvojče ustoupilo, aby moh vstoupit do lokálu, ale on jen zkontroloval, že v hospodě není ani noha, a odtáhnul. Denisa ze zatím vrátila z toalet, nesla klíč v ruce, a ten nebyl na kroužku jako v jinejch lokálech, ale dvojčata k němu přivázaly ohavnou gumovou hlavu Švejka, taky nápad, když si šla nějaká holka či madam ulevit, celá hospoda se dívala na ten klíč, vlastně na tu hlavu, na ten nehorázném přívěšek.

To chce čas, voni se sem lidi naučí chodit, prohodil sem k dvojčatům, byli sme tam u nich s Denisou vlastně jediný štamgasti. Nojo, řeklo starší dvojče s hadrem, hodilo ho za pult na kýbl a šlo si do kuchyně zalít kafe, protože ta voda tam už vařila podezřele dlouho. Denisa zatím pověsila toho Švejka na hřebík a posadila se zase ke mně, položila mi ruku na tu mojí chlupatou peruť kolibříka a zase jí stáhla pryč, neboť dvojčata si k nám nesly vypít to kafe, když už neměly právě co na práci. Chtěly nám holky taky ze včerejška dovyprávět, jak ještě s jinejma dvojčatama založili v mládí hudební skupinu Twintwins, no v mládí, vždyť ani teď jim nebylo moc přes dvacet, těmhle šílenejm velkopodnikatelkám v oboru pohostinství.

Vešla dáma, koupila limonádu s sebou a už tu měly dvojčata tržbu, dáma se sháněla po klíči od záchodku, ale když jí mladší dvojče podalo malinkatém klíček, na kterým se houpala ta gumová hlava, veliká jak půl fotbalového míče, tak paní jen rozpačitě zavrtěla hlavou a s tou limonádou vodešla, asi že v tomto případě to radši vydrží. Navázali sme s dvojčatama na předchozí dialog, tedy vyprávěly hlavně dvojčata, když jim bylo šestnáct, jak si daly inzerát, že shání dvě další dvojčata, tedy jako jeden pár, kterej na něco umí hrát, a jak potom v altánu v Palackého sadech proběhlo první a jediný a zároveň taky poslední veřejný vystoupení kapely Twintwins, no trapas, dvojčata nám to popisovaly s úsměvem, ale tehdy někdy před pěti nebo sedmi lety je to asi muselo pěkně sebrat.

Denisa si pak vzpomněla ještě na jednu scénu z toho pitomého filmu, dovede to pěkně zahrát, takže dvojčata prskaly do toho kafe smíchy, ale už to nebylo tak bezprostřední jako s tím kolibříkem. Když tak Denisa vstala a předvedla tu prkennou pózu, tak mě napadlo, jestli jí nezačíná růst pivní bříško nebo jestli není proboha v jiným stavu, ale když se zase posadila a rádně si krušovického zavdala, uklidnil sem se, že je to jenom tím pivem.

Konečně lidi! Přišla nějaká usedlá dvojice, a posadili se just do nejvzdálenějšího rohu, aby se dvojčata v rámci obsluhy pěkně proběhly. Tak sme si zase chvíli povídali s Denisou a pro tentokrát mi zase sdělovala nějaký zážitky ze svého pohnutého života. Dvojčata nanosily tam těm hostům na stůl piva a kořalky a tak a zase si sedly k nám. Měly na tvářích nějaký rezignovaný výrazy, asi jim nešlo do hlavy, proč už tahle hospoda po čtrnáctero dnů, co si jí pronajaly, zeje prázdnotou. Díval sem se na ně, byly úplně stejný, až to nebylo možný, říkal sem si, že by tím taky mohly psychicky deptat kluky, různějma záměnami, jako ty dvojčata ve Škvoreckýho Prima sezóně.

Ted' sem za roh pro změnu odkráčel já a myslel si přitom, jak je fajn, že my kluci se tu před lidma nemusíme producírovat s tím Švejkem. Když sem se vrátil, pořád se nic nedělo, a ty lidi tam chtěli platit. Chystali sme se ještě s Denisou zaskočit k nám domů, vona bydlí u babičky a ta nadává, když si Denisa domů vodí kluky. Starší dvojče si k nám ke stolu přineslo desky s papírama a udělalo si tam úřad, faktury a tak, říkal sem si, toho úřadování si moc neužiješ, když nejdou kšefty.

Dopil sem a jak šlo starší dvojče točit, bavili se s tím mladším za pultem, a ty igelitový desky tam ležely a navrchu nějaký papír a tam dvě jména! Jména těch dvojčat! Křestní jména

stejný, ale jiný příjmení! Bylo to nějaký povolení nebo co, a tam opravdu dvě různý příjmení a dvě různý data a místa narození!

Dvojčata si zase sedly k nám, Denisa mě držela za ruku, dívala se z vokna a já zíral do toho papíru. A na mě se teď dívaly dva páry zděšených očí, domlouvaly se beze slov spolu a zase se mnou, Denisa si ničeho nevšimla, a ty holčičí oči mě prosily, abych teď nic neříkal nahlas, abych ani teď, ani nikdy potom nikomu neprozradil, že ty dvojčata, ty dvě úplně stejný holky, který sem měl odjakživa za dvojčata, vůbec nejsou dvojčata, že sou si jen tak fantasticky podobný, že tomu už asi samy věří, že jsou dvojčata, ale hlavně že tomu věří ostatní. Koukal sem do těch holčičích očí, starší dvojče, než stačila Denisa odvrátit hlavu od vokna, položilo ruku na ty průsvitný desky a nenápadně je vobrátilo tím papírem dospod.

Dívaly se tak něžně, nešťastně a úpěnlivě, že sem zase mlčky odpověděl souhlasem.. At' si to svoje tajemství odnesou třeba do hrobu.. Měl sem ty holky rád a i když sem to teď nějaký ten pátek táhnul s Denisou, ani jim sem asi nebyl lhostejnej. Tak sme uzavřeli tu tichou dohodu, dvojčata se zvedly od našeho stolu a šly něco dělat za pult. Přestávalo to bejt v hospodě marný, neboť se konečně začali trousit lidi. Dvojčata se zapřáhly do procesu pracovního, začaly nosit příchozím pivo, kolem našeho stolu jen kmitaly jejich krásný nožky a zadečky. Radost pohledět. Kouknul sem na Denisu, jestli se nedívá na mě, jak si zálibně prohlížím ty falešný dvojčata, ale Denisa se na mě dívala taky. V tváři měla zamýšlený výraz. Napil sem se piva a kouknul na hodinky.

„Nechápu,“ řekla Denisa.

„A co?“ odvětil sem.

„Dvojčata. Zázrak. Jak v jednom břísku narostou a společně se narodí takový krásný, úplně stejný holky.“

JAK SEM RODIL HVĚZDU KÁNTRY MJÚZIK

Letím takhle v noci s Monikou nad krajinou, obloha byla krásně čistá, a najednou se Monika pustila a klesala někam dolů do černejch lesů jak padající hvězda a já sem z toho dostal chuť na pořádného panáka a tak letím dál a hele, támhle v dálce záře, vidím město veliké, a tak letím blíž a přistávám někde uprostřed, asi na náměstí, a rozhlídnu se kolem sebe, a hrome, žádné město veliké, nějaká prdel zakopaná.

No nic, tu chuť na panáka sem měl pořád a tak hledám hospodu, a po cestě se nějaký dámy zeptám, kdeže se to vlastně nacházím, ve který lhotě zlámaný, a dáma odpoví: nojo, pane doktore, vy ste zase pil. A de dál, asi blázen. Tak du dál a najdu tu hospodu a u pultu si poručím dvojitém rum, a hospodském povídá, už máte dost, pane doktore, a volali ze špitálu, že máte hned přijít. Stojím tam a trnu, přistál sem asi v nějakým velikým blázinci, a pro sebe si řeknu: no to je teda porod, a hostinskej na to, co jiného, pane doktore, než porod, a že sebou máte hodit.

Tak vyjdu z putyky a už je mi to všechno jedno a na ulici se ptám vopožděnejch chodců na ten špitál a voni se na mě dívají jako na zjevení a vohlížejí se a tak se jako ve snu motám po tom městečku a najednou se ocitnu před bránou a tam nápis: Nemocnice s poliklinikou v Dobrušce. Pořád jako ve snu du dál a po nějakých schodech a najednou přede mnou nějaká holka v bílým a prej dost že dete, pane doktore, je tady ten porod a jestli si dám předem to svý deci lihu a já už toho mám dost, a tak že jo, a vona mi vopravdu přinese deci lihu a já to teda do sebe kopnu a vona mě pak vede někam do cimry a tam na divným stole ženská a ta holka

mi navlíká gumový rukavice, takže se ani nemůžu štipnout do nosu, jestli to není nebo je pravda, a začíná se mi točit hlava a za voknem vidím nějaký přízrak asi jezevčíka nebo co a najednou tam sebou seknu na dlaždičky v mrákotách.

Nevím jak dlouho ležím a pak nade mnou tvář tý bílý holky a prej že už je to hotový beze mě a jestli chci zase ten svůj líh a já že jo a pak mě vede někam do pokojíku a povídá, musíte si zdřímnout, pane doktore, a ukládá mě na nějaký gauč, z rádia slyším toho Elvise, toho tlustého zpěváka z padesátých let, a ptám se jí, jaký je dneska den, a vona že druhého února devatenáct set šedesát, tak si říkám, to je dobře, tak je to doopravdy všechno jen sen, a ta v bílým mi ještě říká, šlo to hladce, hezká holčička prej, tři padesát, nějaká Martinová, to já bych jí dala méno Martina, už jen pro tu srandu, ale rodiče chtějí Věru. Tak já holkám řeknu, pane doktore, ať vás ráno probuděj, jo?

POHÁDKA PRO DVOJČATA A DENISU

„Tak co, Ondřeji, líbí se ti Spice Girls?“, zeptaly se mě téměř dvojhlasně dvojčata, když do sebe hodily tu kořalku, kterou sme si v jejich bejvalý hospodě s dvojčatama a Denisou kolektivně objednali, co sem teda měl na to říct. „Nojo, holky, když já vod nich vlastně znám jenom tu jednu písničku, co dává Tereza v Esu, takovou tu rošťáckou vodvázanou muzikálovku trošku ve stylu Pomády, a to je všechno,“ a napil sem se piva a sáhnul po cigaretě. Venku už byla tma jako víte kde, bylo něco po sedmý a pankačka Simona vzadu u kulečníku pustila televizi, aby nezmeškala večerníček. „A jak bys to přeložil, Ondřeji, ten název, Spice Girls,“ dotíraly zase dvojčata.

„Dobrý večer,“ zazněl do hospodskýho hluku hlásek odvedle z vobrazovky, a já vtom dostal šilenej záchvat smíchu, dvojčata se zděsily, ale Denisa jenom znuděně vobrátila voči do stropu, jako že mě už zase napadla nějaká pitomost. Když sem se uklidnil, pravil sem: „Tak já vám vo těch Spice Girls povím takovou pohádku, kterou sem si právě vymyslel, bude se to menovat třeba Pohádka normalizační.“ „Tak povídej, Ondřeji,“ povzbudily mě dvojčata, zase skoro dvojhlasně, jako kdyby si to doma tajně cvičily.

„Bylo, nebylo, vstup spřátelených armád potlačil československou kontrarevoluci a vše se opět vrátilo do normálních kolejí. Jen v oblasti kulturní a umělecké, která byla již dlouhá léta předtím předmětem soustředěné ideologické diverze, přetrvávala řada negativních jevů.

Projevovalo se to též nekritickým obdivem ke všemu, co přicházelo ze Západu, a řada hudebních skupin měla cizojazyčné názvy, aby napodobila své vzory z buržoazní pakultury.“

„Jako třeba Setleři, haha,“ pravila Denisa, a jedno z dvojčat jí šťouchlo loktem do boku, aby jako mlčela.

„Takže v rámci normalizace bylo po linii ústředních stranických orgánů rozhodnuto, aby ty naše pakulturní skupiny urychleně změnily své názvy, a to zpravidla z anglických na české. A skoro všechny se dobrovolně přizpůsobily. A tak se z Blue Effectu stal Modrý efekt, což je vlastně totéž, a z Greenhornů Zelenáči, což je taky totéž, a tak dál, blablabla. Ze skupiny Rangers, což je myslím asi něco jako kanadská jízdní policie, se stali Plavci, asi tak ve stylu budovatelského filmu Plavecký mariáš, kde je ta prostonárodní vorařská písnička, jak sme si, holky, tuhle zpívali, když sme se v parku koupali u Neptuna v kašně,

Plavali plavci malou vodičkou,

plavali plavci malou vodou, plavali plavali

a tak dál, no ale pro úplnost nutno dodat, že se občas našla nějaká skupina, mimochodem, zpěváci s cizokrajně znějícíma ménama si je mohli nechat, tedy nějaká kontrarevoluční skupina, která na svém exotickým pakulturním názvu trvala. No a taková byla taky holčičí kapela Spice Girls.“

„Hovno,“ udiveně pronesla Denisa, ale za chvíli jí to došlo. Zato dvojčata se upřímně tlumily a statečně upíjely pivo.

„Spice Girls odolávaly dlouho. Když šly na takzvaný přehrávky, bez kterých se pak nemohlo veřejně vystupovat, tak si do přihlášky psaly Vokálně-instrumentální skupina Tichý Don, ale koncertovaly pod původním názvem. Dlouho jim to procházelo, až jednou před tou přehrávkovou komisí došlo na lámání chleba. Tak se, soudružky, rozhodněte, zda opravdu podporujete politiku naší strany a vlády, vždyť je tolik hezkých jmen pro hudební tělesa, vezměte si Moravanku, Buřinky, Schovanky, Plameny, jak to mile a slovansky zní, a co je to vlastně to Spice Girls, a jedna holka odpověděla, prosím, to je jeden z černošských románových hrdinů amerického pokrokového spisovatele Howarda Fasta, ale vtom jeden ze členů přehrávkový komise praštil do stolu a řekl A dost, protože to byl náhodou bejvalej profesor angličtiny, kterého vyhodili ze školství kvůli pití. Spice znamená koření, girls jsou děvčata, takže Kořeněná děvčata, a máme to.

Vida, zvedla obočí předsedkyně komise, a co takhle – Pikantní děvčata?, nadhodila; angličtinář se zamyslel a olízl si špičkou jazyka horní ret. Celá komise jakoby ožila duševní soustředěností, kterou náročný problém vyvolal. Pepřenky, nesměle špitla nejmladší buclatá členka komise. Veselá děvčata, přidal se nejstarší přísedící, jako sovětská Vesjolyje rebjata. Jednohubky, upřímně vytasila další variantu baculka. Tak soudružky, co vy na to jako svazačky, obrátila se předsedkyně na Spice Girls.“

„Měly se na ně vykašlat, na hovada,“ vstoupila mi do řeči Denisa, která to teď taky začala s dvojčatama prožívat. „Pokračování za chvíli,“ omluvil sem se a zašel k pultu pro čtyry piva a čtyry malý bechery. Pak sem se posadil a tůkli sme si. „A jak to dopadlo?“ – dvojhlasný dvojčata.

„Spice Girls trvaly na svém, takže přehrávky neudělaly, nějakou dobu koncertovaly tajně, na soukromých večírcích a tak, bylo o nich čím dál tím méně slyšet. A potom už o nich nebylo slyšet vůbec, takhle končí spousta pohádek z období normalizace. Kampak se nám Spice Girls ztratily, milé děti, kam se nám schovaly, kam se poděly?“

„Umřely!“ odpověděly unisono dvojčata a Denisa, jak to znaly z Dlouhého, Širokého a bystrozrakého vod Cimrmanů, a všichni sme vyprskly smíchem.

„Ondřeji, ale jak to doopravdy dopadlo,“ ozvalo se zničehonic jedno z dvojčat.

„Ále, Spice Girls potom emigrovaly do Velké Británie,“ mávnul sem nedbale rukou, „a potom je to už jiná pohádka.“

„Dobrou noc,“ dodal k tomu z televize nad kulečníkem hlásek jako konipásek.

KONEC ?

OBSAH s bibliografickými údaji:

(Číselný kód za názvem povídky datuje její vznik nebo dokončení, resp. den definitivní úpravy textu; pokud byla povídka publikována v tisku, následují citace.)

PAST NA MAMUTA 1976

- Cesta. Písek, Okresní kulturní středisko 1978, s. 53

SMETANOVA MYSLIVNA 170376

- Cesta. Písek, Okresní kulturní středisko 1978, s. 54.

PADÁ TĚŽKÝ DÉŠŤ 100878

- Lipík 1993/7-8, s. 30.

CESTOU 110878

- Lipík 1993/7-8, s. 29.
- Písecké postřehy 13. 8. 1998, s. 6.

KRÁTKOZRAKÝ KORMIDELNÍK 290983

- Hlas Baustavu 1991/7, s. 3.
- Lipík 1993/3, s. 24.
- Písecké postřehy 6. 11. 1997, s. 6.

PROČ UMÍRÁ KROKADÝL 171083

- Lipík 1993/7-8, s. 30.
- Písecké postřehy 25. 9. 1997, s. 6.

KUFR 25-270685

- Písecké postřehy 9. 5. 1996, s. 7.

VOJENSKÁ NEMOCNICE 180789

- Lipík 1994/11-12, s. 31.
- Písecké postřehy 11. 12. 1997, s. 6.

JAK SLON S KOČKOU VYRAZILI NA VANDR 120691

- Lipík 1992/7-8, s. 37.

CHABAŘOVICE 130992

- Lipík 1994/11-12, s. 31.

SLONÍ BABIČKA, DĚDEČEK SRNEČEK 311092

- Lipík 1992/12, s. 27.

KUKUS 011192

O SIMONĚ V BLBÝ DOBĚ 130993

- Lipík 1994/7-8, s. 33.
- Písecké postřehy 21. 8. 1997, s. 6.

TISKOVÁ OPRAVA 030295

- Písecké postřehy 240797

DVOJČATA, DENISA A JÁ 200796

JAK SEM RODIL HVĚZDU KÁNTRY MJÚZIK 010996

POHÁDKA PRO DVOJČATA A DENISU 041296

- Písecké postřehy 23. 7. 1998, s. 6.